

Zoals in de dagen van Noach

Tijdens de reis naar Jeruzalem met Zijn discipelen en later, op de Olijfberg, vergeleek de Here Jezus de tijd van Zijn *parousia* met de dagen van Noach (Luk.17:26-27, Matth.24:37-39). Een Bijbellezer kan zich dus afvragen, hoe de wereld er in de dagen van Noach uitzag en in welk opzicht de slotfase van de tegenwoordige “boze eeuw” volgens het Nieuwe Testament op de dagen van Noach zal lijken.

De wereld in Noachs tijd

Het boek Genesis geeft de volgende beschrijving van de toestand van de wereld in Noachs tijd:

1. “Gods zonen” namen “dochters van de mensen” tot vrouw en verwekten bij hen kinderen die “geweldenaars” werden, “mannen van naam” (Gen.6:1-4).
2. “De slechtheid van de mens op aarde was groot” (Gen.6:5).
3. “De gedachtespinsels van zijn hart waren elke dag alleen maar slecht” (Gen.6:5).
4. “De aarde was verdorven: alle vlees had een verdorven levenswandel” (Gen.6:11,12).
5. “De aarde was vol met geweld... want de aarde was door hen vervuld met geweld” (Gen.6:11,13).

Noach en zijn gezin waren de enigen die “met God wandelden” en zich rechtvaardig en oprecht gedroegen:

“Maar Noach vond genade in de ogen van de HEERE... Noach was een rechtvaardig, oprecht man onder zijn tijdgenoten. Noach wandelde met God... overeenkomstig al wat God hem geboden had, zo deed hij... Noach deed overeenkomstig alles wat de HEERE hem geboden had” (Gen.6:8, 18, 9, 22; 7:5)

Wat we onder “slechtheid”, “slechte gedachtespinsels”, een “verdorven levenswandel” en “geweld” moeten verstaan, is niet onmiddellijk

duidelijk. Maar op grond van de Hebreeuwse tekst kunnen we wel enkele conclusies trekken.

Slechtheid

In de dagen van Noach zag de aarde er heel anders uit dan toen ze net was geschapen. Op de zevende scheppingsdag “zag God al wat Hij gemaakt had, en zie, het was zeer goed” (Gen.1:31), maar nú zag Hij dat “de slechtheid van de mens op de aarde groot was” (Gen.6:5). De aardse bevolking was talrijk geworden, maar de mensheid was totaal ontaard.

Het woord *ra*, dat in Gen.6:5 voor “slechtheid” wordt gebruikt, is in de Bijbel dikwijls de aanduiding van bederf, verval of beschadiging van iets goeds. Eliab verweet zijn broer David “slechtheid” van hart. Hij zou de schapen in de woestijn waarover hij moest waken in de steek hebben gelaten, omdat hij nieuwsgierig was en wilde zien hoe het toeging aan het front (1 Sam.17:28). Het water van Jericho was “slecht” en veroorzaakte dodelijke ziekte en misgeboorte, totdat het door de profeet Elisa gezond werd gemaakt (2 Kon.2:19). In een visioen zag de profeet Jeremia twee manden met vijgen. De vijgen in één van die manden waren “zeer slecht”, compleet bedorven. Ze waren “niet te eten” (Jer.24:2-3).

Voor “groot” gebruikt Mozes het woord *rab*, dat “overvloedig” betekent. De Statenvertaling zegt, dat “de boosheid des mensen *menigvuldig* was op de aarde”. Dat de slechtheid van de mens “groot” was, betekent niet alleen dat hij zich dikwijls slecht gedroeg, maar ook dat zijn misdaden plaats vonden op elk levensterrein en dat ze bijzonder ernstig waren. Het oorspronkelijk goede was compleet verdraaid. De verering van de HEERE was door afgodendienst vervangen (vgl. Rom.1:23). Verlangens waren begeerten geworden, oprechtheid bedrog, beheer bezitsdrang, barmhartigheid hebzucht, goedgeefdsheid gierigheid, lof smaad, eerbetoon roddel, bemoediging ondermijning, trouw ontrouw, het streven naar vrede een stoken van twist (vgl. Rom.1:29-31). De liefde van een man voor zijn eigen vrouw en een vrouw voor haar eigen man, die God als iets “zeer goeds” in de oorspronkelijke schepping had gelegd (Gen.1:27, 2:22-24), waren vervangen door polygamie (Gen.4:10) of

buitenechtelijke en onnatuurlijke sex (vgl. Rom.1:24-28). Buitensporige wraakzucht was in de plaats gekomen van rechtvaardige vergelding (Gen.4:23-24). Het besef dat ieder menselijk individu bescherming verdient (Gen.9:5-6) omdat de mens naar Gods beeld is geschapen (Gen.1:26-27) was verdwenen. Wie jaloezie opwekte, het belang van de groep schaadde, of een bedreiging leek te zijn, werd uit de weg geruimd.

Gedachtespinsels

Tot “gedachtespinsels van het hart” behoren niet alleen de plannen die mensen in hun hart maken om ze later uit te voeren, maar ook de denksystemen die de mens ontwerpt om de werkelijkheid die hij om zich heen ziet te verklaren, de ideologieën op grond waarvan hij de samenleving meent te moeten inrichten, en de filosofieën die hem onderwijzen wat wijsheid en dwaasheid is, of goed en kwaad. Omdat zulke gedachtespinsels het denken en handelen van mensen bepalen, en omdat die spinsels vóór de zondvloed uitgingen van de gedachte dat er geen Schepper was die zich met Zijn schepping bemoeide, zag de HEERE, dat de gedachtespinsels van het menselijk hart “elke dag alleen maar slecht” waren. Wat de HEERE goed achtte, noemde de mens kwaad, en wat de mens beschouwde als de waarheid, werd door de HEERE beschouwd als een boosaardige verdraaiing van de werkelijke stand van zaken.

Verdorvenheid

Het Hebreeuwse woord *shachath*, dat in de HSV als “verdorven” is weergegeven, betekent letterlijk: verwoest of vernietigd door het af te breken¹. De oorspronkelijk prachtige schepping was door menselijk handelen kapot gemaakt. Men schatte zijn medeschepselen gering, en vanuit die geringschatting deinsde men er niet voor terug om wat de HEERE gemaakt had te misbruiken, te slopen of uit te roeien (vgl. Gen.38:9). Men had de aarde totaal verwoest.

¹ Vgl. Exod.21:26, Lev.19:27, Deut.20:19-20, Richt.6:4-5.

In de Bijbel wordt het woord “verdorven” dikwijls verbonden met het verlaten van de HEERE en het dienen van afgoden ². Afgoden eisen van hun vereerders zware offers en een hoge tol. Onder hun invloed komt de mens ertoe om rampzalige besluiten te nemen en zijn gezin, zijn land of zijn leefomgeving te gronde te richten.

Geweld

Het woord “geweld” kan in de Bijbel verschillende dingen betekenen:

- gebruik van militaire macht of fysieke kracht om tegenstanders te vernietigen, af te slachten, te mishandelen, te onderwerpen en te onderdrukken ³,
- gebruik van economische macht om anderen af te persen en uit te buiten ⁴, en
- gebruik van woord en beeld om andermans woorden of historische feiten te verdraaien, zodat men zijn medemensen kan manipuleren en bedriegen ⁵.

Al deze vormen van geweld hebben gemeen, dat medemensen onrecht wordt aangedaan ⁶. En zulk geweld was de dagelijkse praktijk voordat de zondvloed kwam.

De wereld bij Christus' wederkomst

Volgens de Bijbel zullen de omstandigheden die de dagen van Noach kenmerkten zich eens opnieuw voordoen. In het tijdvak dat voorafgaat

² Exod.32:7; Deut.4:16, 4:25, 9:12, 31:29, 32:5; Richt.2:19, 1 Sam.6:5, 2 Kron.26:16, 27:2; Psa.14:1, 53:1; Jes.1:4; Jer.6:28; Ezech.16:47, 20:44, 23:11, 28:17; Hos.9:9; Zef.3:7.

³ Gen.49:5-6, Richt.9:24, 2 Sam.22:3,49; Psa.7:16, 18:48, 25:19, 72:14, 74:20, 140:1,4; Jes.59:6-7; Jer.51:35,46; Joël 3:19; Obadja:10; Hab.1:9, 2:8.

⁴ Psa.73:6-8, Spr.3:31, 4:17, Jes.60:18, Ezech.28:16; Amos 3:10, Zef.1:9.

⁵ Exod.23:1, Deut.19:16, 1 Kron.12:17, Psa.27:12, 35:11, 55:9, 140:11; Spr.10:6,11; Jer.20:8.

⁶ Job 19:7, Psa.11:3-5, 58:1-2; Jes.53:9, Ezech.45:9; Hab.1:3-4, Mal.2:16

aan de wederkomst van Christus zal de mensheid even ernstig, of nóg ernstiger, ontaarden dan ze voor de komst van de zondvloed is ontaard.

Oprecht geloof zeldzaam

In Noachs tijd zag de Schepper “dat de boosheid van de mens menigvuldig was op aarde” (SV), “maar Noach vond genade in de ogen van de HEERE” (Gen.6:5,8). Blijkbaar onderscheidde deze man zich in gunstige zin van de rest van de mensheid, want de Bijbel zegt:

“Noach was een rechtvaardig, oprecht man in zijn geslachten. Noach wandelde met God” (Gen.6:9).

Over de tijd die aan de komst van de Mensenzoon in heerlijkheid zal voorafgaan heeft de Here Jezus iets gezegd dat op Gen.6:5 en 8 lijkt. Hij vertelde aan Zijn discipelen (zie Luk.17:22) een gelijkenis over een arme weduwe en een onrechtvaardige rechter en stelde hun daarna de vraag:

“Maar zal de Zoon des mensen, als Hij komt, **wel het geloof op de aarde vinden?**” (Luk.18:8).

Met “HET geloof” bedoelde Hij het geloof dat uitziet naar de verschijning van de Mensenzoon in heerlijkheid en dat om die komst bidt: de stellige verwachting dat de Messias zal komen om Zijn stad Jeruzalem en Zijn volk Israël recht te verschaffen, het koningschap over de wereld te aanvaarden en Zijn rijk op aarde te vestigen. In de periode die aan de wederkomst voorafgaat, zal zulk geloof héél zeldzaam worden. Met de gelijkenis die de Here vertelde, spoorde Hij Zijn volgelingen aan om naar de komst van het koninkrijk der hemelen te blijven uitzien en op de beloften van Gods woord te blijven vertrouwen.

Slechte gedachtespinsels aanvaard

In de dagen van Noach stelde de HEERE vast, dat de “gedachtespinsels” van het menselijk hart elke dag alleen maar slecht waren (Gen.6:5). Volgens Paulus zal het in de tijd die aan de komst van Christus voorafgaat niet anders zijn. Aan zijn leerling Timotheüs schreef hij:

“Predik het Woord. Volhard daarin, gelegen of ongelegen. Weerleg, bestraf, vermaan, en dat met alle geduld en onderricht. Want er zal een tijd komen dat zij de gezonde leer niet zullen verdragen, maar dat zij zullen zoeken wat het gehoor streelt, en voor zichzelf leraars zullen verzamelen overeenkomstig hun eigen begeerten. Ze zullen hun gehoor **van de waarheid afkeren en zich keren tot verzinsels**” (2 Tim.4:2-4)

De apostel kondigde een tijd aan waarin de meeste mensen niet meer naar de boodschap van de Bijbel willen luisteren, maar de voorkeur geven aan “verzinsels” (Gr. *muthoi*), aan wat Petrus aanduidde als “vernuftig verzonnen fabels” (2 Petr.1:16, Telos). De voorzegging van Paulus, dat de mensheid zich zou afkeren van de waarheid en zich zou keren tot verzinsels is belangrijk genoeg om er in een apart hoofdstuk aandacht aan te schenken. Daar zullen we ons afvragen om welke “verzinsels” of “gedachtespinsels” het gaat.

Massale afval

De laatste dagen van de tegenwoordige boze eeuw worden volgens de Bijbel gekenmerkt door het feit dat mensen die aanvankelijk beleden dat Jezus de Messias is, Hem massaal beginnen te verloochenen. Binnen het volk Israël had deze profetie een voor-ervulling in de tijd die voorafging aan de val van Jeruzalem in het jaar 70. Aan het eind van de tegenwoordige “boze eeuw” zal zich op wereldwijde schaal herhalen wat ook al in de eerste eeuw plaatsvond. De apostelen Petrus, Johannes en Judas die zich richtten tot een Joods lezerspubliek hebben een massale afval aangekondigd. In hun brieven lezen we:

“Er waren echter ook valse profeten onder het volk, zoals er ook onder u valse leraars zullen zijn, die... **de Meester die hen gekocht heeft, zullen verloochenen** en een spoedig verderf over zichzelf brengen” (2 Petr.2:2, Telos)

“Kinderen, het is het laatste uur; en zoals u gehoord hebt dat de antichrist eraan komt, zijn er ook nu al veel antichristen gekomen, waaruit wij weten dat het het laatste uur is. Zij zijn **uit ons midden weggegaan**, maar zij waren niet uit ons; want als zij uit ons geweest waren, dan zouden zij bij ons gebleven zijn. Maar het moest openbaar worden dat zij niet allen uit ons zijn... **Wie is de leugenaar anders dan hij die loochent dat Jezus de Christus is?** (1 Joh.2:18-19,22)

“Want er zijn sommige mensen binnengeslopen, die tot dit oordeel al lang tevoren opgeschreven zijn, goddelozen, die de genade van onze God veranderen in losbandigheid, en **die de enige Heerser, God en onze Heere Jezus Christus, verloochenen**” (Judas:4)

Ook Paulus, die zich als “leraar van de volken” richtte tot gelovigen in de Grieks-Romeinse wereld (1 Tim.2:7), sprak over een toekomstig massaal afhaken van mensen die aanvankelijk tot de heidengemeenten hadden behoord. Aan zijn leerling Timotheüs schreef hij:

“Maar de Geest zegt uitdrukkelijk dat in latere tijden sommigen **afvallig zullen worden van het geloof** en zich zullen wenden tot misleidende geesten en leringen van demonen, door huichelarij van leugenaars, die hun eigen geweten als met een brandijzer hebben toegeschroeid” (1 Tim.4:1-2).

De christenen in het huidige Saloniki kregen te horen:

“...Wij vragen u dringend, broeders, met betrekking tot de komst van onze Heere Jezus Christus en onze vereniging met Hem, dat u niet snel aan het wankelen wordt gebracht of verschrikt, niet door een uiting van de geest, niet door een woord, en ook niet door een brief die van ons afkomstig zou zijn, alsof de dag van Christus al aangebroken zou zijn. Laat niemand u op enigerlei wijze misleiden. Want die dag komt niet, **tenzij eerst de afval gekomen is...**” (2 Thess.2:1-3)

Afval (Gr. *apostasia*) is in de Bijbel de aanduiding van trouwbreuk ten opzichte van de wettige vorst, die recht heeft op gehoorzaamheid (vgl. Hand.21:21). In bovengenoemde teksten gaat het om verwerping van “de enige Heerser” (God, de Schepper) en van “onze Heer” (Jezus Christus). Wanneer het einde van de eeuw nadert zal de “verlichte mensheid” beweren:

"Dat hele verhaal van Jezus Christus, zoon van God, opgestaan uit de dood is nepnieuws".

De afval die zich zal voordoen in de tijd die aan Christus' wederkomst voorafgaat zal lijken op de “verdorven levenswandel” (Gen.6:11-12) in de wereld voor de zondvloed. Ook toen was er sprake van massale trouwbreuk ten opzichte van de Schepper en van ontkenning van Zijn bestaan.

Wereldmijding onbekend

In de dagen van Noach verdween het onderscheid tussen de zonen van Seth en de zonen van Kain uiteindelijk geheel: alleen Noach onderscheidde zich nog. In de “laatste dagen” van de tegenwoordige boze eeuw zal het onderscheid tussen Tora-getrouwe Joden en afvalligen, en tussen gelovigen in Christus en ongelovigen, ook bijna geheel verdwijnen. In Zijn rede op de Olijfberg heeft de Here hierover gezegd:

“Dan zullen zij u overleveren aan verdrukking en u doden, en u zult door alle volken gehaat worden omwille van Mijn Naam. En dan zullen er **velen struikelen** en zij zullen elkaar overleveren en elkaar haten. En er zullen veel valse profeten opstaan en die zullen er **velen misleiden**. En doordat de **wetteloosheid zal toenemen**, zal **de liefde van velen verkillen**” (Matth.24:9-12).

De apostel Petrus schreef kort voor zijn overlijden aan zijn volksgenoten:

“Maar er zijn ook valse profeten onder het volk geweest, zoals er ook onder u valse leraars zullen zijn, die heimelijk verderfelijke afwijkingen in de leer zullen invoeren. Daarmee **verloochenen zij zelfs de Heere**, Die hen gekocht heeft, en brengen zij een snel verderf over zichzelf. En **velen zullen hen**, door wie de weg van de waarheid gelasterd zal worden, **op hun verderfelijke wegen navolgen**. En zij zullen u door hebzucht met verzonnen woorden uitbuiten” (2 Petr.2:1-3).

Zulke nep-leraars waren er al in de tijd van de apostelen (Judas:3-4, 1 Joh.2:18-23), maar ze zullen er vooral zijn in de tijd die aan de komst van de Messias voorafgaat (Matth.24:13-14).

Toen hij afscheid nam van de oudsten van de gemeente in de stad Efeze, heeft de apostel Paulus gezegd:

“Dit weet ik: dat na mijn vertrek **wrede**⁷ **wolven** bij u zullen binnenkomen, die de kudde niet sparen; en dat uit uw eigen midden mannen zullen opstaan die **de waarheid verdraaien**, om de discipelen **weg te trekken** achter zich aan” (Hand.20:29).

⁷ De oorspronkelijke Griekse tekst (en de oude Statenvertaling) zeggen: “**zware** wolven”, dus wolven die de kudde zware lasten zullen opleggen.

En over de gelovigen van de “laatste dagen” zei hij:

“Zij hebben een **schijn** van godsvrucht, maar hebben de kracht ervan verloochend” (2 Tim.3:5)

In de tijd die aan de komst van de Zoon des mensen voorafgaat zal het onderscheid tussen gelovigen en ongelovigen hoe langer hoe kleiner worden. Het onderscheid in het *denken* zal het eerst verdwijnen. De waarheid van Gods woord en de toekomstverwachting van de Bijbel zullen worden vervangen door verzinsels van menselijke of demonische oorsprong. Ook in hun *gedrag* zullen gelovigen zich volgens Paulus uiteindelijk nauwelijks meer van ongelovigen onderscheiden. Eigenliefde, genotzucht, ongehoorzaamheid, ontrouw, liefdeloosheid en allerlei andere ondeugden zullen onder (naam)christenen wijdverbreid zijn en hun keuzes en handelwijze bepalen (2 Tim.3:1-5). Zoals vóór de zondvloed alleen Noach rechtvaardig werd bevonden omdat hij God op Diens woord geloofde, zo zullen er nog maar weinig gelovigen op aarde zijn wanneer de Messias komt.

Demonen besturend

In de tijd vóór de zondvloed verlieten “zonen van God” hun woonplaats in de hemelse gewesten en bewaarden hun oorspronkelijke staat niet (Judas:6). Ze begaven zich naar de aarde en trouwden met “dochters van de mensen”. De kinderen die uit zulke verbintenissen werden geboren, waren “geweldenaars”. Ze wisten meer, en konden meer dan gewone mensen. In de toenmalige samenleving werden zij “stervelingen van naam”, aanzienlijken waartegen de andere mensen opkeken (Gen.6:1-4).

In de tijd die aan de wederkomst voorafgaat, zal er volgens de Bijbel ook zoiets gebeuren. Kwaadaardige engelen zullen de hemelse gewesten verlaten en naar de aarde komen – niet vrijwillig, maar omdat ze uit de hemel worden verjaagd. In een visioen zag Johannes het volgende:

“Toen brak er oorlog uit in de hemel: Michaël en zijn engelen voerden oorlog tegen de draak, ook de draak en zijn engelen voerden oorlog. Maar zij waren niet sterk genoeg, en hun plaats werd in de hemel niet meer gevonden. En de grote draak werd

neergeworpen, namelijk de oude slang, die duivel en satan genoemd wordt, die de hele wereld misleidt. Hij werd neergeworpen op de aarde en zijn engelen werden met hem neergeworpen” (Openb.12:7-9).

De aanvoerder van deze engelen wordt in het laatste Bijbelboek voorgesteld als “de draak”. Hij is “de oude slang, die duivel en satan genoemd wordt” (Openb.12:9). Wanneer deze onzichtbare tegenstander uit de hemel is verbannen, zal hij “oorlog gaan voeren” tegen mensen die “de geboden van God in acht nemen en het getuigenis van Jezus Christus hebben” (Openb.12:17). Hij zal de mensheid niet meer misleiden zoals hij dat altijd heeft gedaan (Openb.12:9), maar godvrezenden openlijk gaan bestrijden, op een unieke manier die kenmerkend is voor de tijd van het einde. Hij zal heel “zijn kracht, zijn troon en zijn grote macht” geven aan een “beest”, de heerser over het laatste wereldrijk dat uit de volkerenzee zal oprijzen (Openb.13:2-3, vgl. Dan.7:3 e.v.). Die wereldleider zal worden vermoord (Openb.13:3,14) maar binnen korte tijd weer levend worden (Openb.13:3,14). Hij zal uit de doden opgestaan lijken te zijn. De geest die na zijn schijnopstanding in hem woont is echter niet zijn oorspronkelijke menselijke geest, maar een boze geest uit de afgrond (Openb.17:8).

De “geweldigsten uit de voortijd” wisten en konden meer dan gewone mensen. Daarom werden zij “mannen van naam” (Gen.6:1-4). De leider van het laatste wereldrijk zal volgens de Bijbel óók over bovenmenselijke capaciteiten beschikken. Omdat de draak “zijn kracht, zijn troon en zijn grote macht” aan deze heerser geeft, zal hij op het wereldtoneel verschijnen met verbazingwekkende vermogens. De apostel Paulus zegt van hem, dat:

“zijn komst⁸ overeenkomstig de werking van de satan is, met allerlei **kracht, tekenen en wonderen** van de leugen” (2 Thess.2:9)

Hij zal zich als de enige ware god presenteren en elke vorm van godsdienst verbieden, behalve de verering van zichzelf (2 Thess.2:4). In het boek Openbaring wordt hierover gezegd:

⁸ Gr. *parousia*, d.w.z. zijn komst en zijn op die komst volgende aanwezigheid.

“En de **hele aarde** ging het beest met verwondering achterna. En zij aanbaden de draak, omdat hij aan het beest macht gegeven had. En zij aanbaden het beest en zeiden: **Wie is aan dit beest gelijk? En wie kan er oorlog tegen voeren?**” (Openb.13:3-4)

Het “beest uit de zee” zal onoverwinnelijk en onsterfelijk lijken, en over onvoorstelbare krachten beschikken. Van de propagandaminister van deze wereldleider: “de valse profeet”, of het “beest uit het land”, zegt het boek Openbaring:

“Het doet grote tekenen, zodat het zelfs **vuur uit de hemel** laat neerkomen op de aarde, voor de ogen van de mensen... En het zegt tegen hen die op de aarde wonen, dat zij een beeld moeten maken voor het beest dat de wond van het zwaard had en weer levend werd. En hem werd macht gegeven om **een geest** te geven aan het beeld van het beest, opdat het beeld van het beest zelfs zou **spreken**, en zou maken dat allen die het beeld van het beest niet zouden aanbidden, gedood zouden worden” (Openb.13:13-15)

De dagen die aan de wederkomst van Christus voorafgaan worden dus gekenmerkt door het optreden van halfmenselijke wezens die buitengewone capaciteiten hebben, en die een kwaadaardig bestuur over de wereld uitoefenen. In dat opzicht komen ze overeen met de dagen van Noach.

Veelvormige slechtheid

In de dagen van Noach was de slechtheid van de mens op aarde “groot” (Hebr. *menigvuldig*), en in de laatste dagen van de tegenwoordige boze eeuw zal die ook buitengewoon groot zijn. Volgens het Bijbelboek Openbaring zullen de mensen die op aarde leven wanneer de dag van de Heer aanbreekt: (1) demonen aanbidden, dus: afgoden van goud, zilver, koper, steen of hout eer bewijzen, en (2) zich schuldig maken aan “moorden, tovenarijen, ontucht en diefstallen” (Openb.9:20-21).

Afgoden vereerd

Over de verering van demonen zegt de Bijbel, dat de mensheid zal overgaan tot aanbedding van de satan, van satans zichtbare plaatsvervanger die “het beest uit de zee” wordt genoemd, en van diens

beeld dat alle mensen zullen moeten maken (Openb.13:14-15). Bij dit “maken van een beeld” hoeven we niet te denken aan een standbeeld van goud, zilver, koper, hout of steen dat mensen in hun huis zullen zetten (al zullen sommige aanhangers van het beest dit misschien doen). Het Griekse woord *eikoon*, dat in de Openbaring wordt gebruikt voor het beeld van het beest (Openb.13:14-15, 14:9,11; 15:2, 16:2, 19:20), is in het NT de aanduiding van de afbeelding van de keizer op een Romeinse munt (Matth.22:20, Mar.12:16, Luk.20:24). Iedere afbeelding is een *eikoon*. In de oudheid kon het een standbeeld, een reliëf, een fresco of een schilderij zijn. Bij de huidige stand van de techniek kan een “beeld” een foto zijn, een hologram of een afbeelding op het scherm van iemands computer, telefoon of tablet. Wanneer zo’n “beeld” wordt gestuurd door intelligente software kan het spreken en vaststellen of de bezitter het eer bewijst (Openb.13:15). De voorzegging dat alle mensen “een beeld moeten maken” (Openb.13:14) kan betrekking hebben op de installatie van een app. Wie weigert om de getoonde afbeelding eer te bewijzen, wordt gedood (Openb.13:15).

Tovenarij en moord

Over moorden en tovenarijen spreekt de Bijbel niet alleen in Openb.9:21, maar ook in Openbaring 18 en in de brief aan de Galaten. Het Griekse woord *pharmakeioon* is in de HSV weergegeven als “tovenarijen”, en in de oude Statenvertaling als “venijngevingen”. De grondbetekenis van dit woord is waarschijnlijk: manipulatie van medemensen door middel van hypnose, beneveling of bedrog. Het kan betrekking hebben op het toedienen van een verdovend middel of een gif met de bedoeling om slachtoffers te verzwakken, te beïnvloeden of te doden (zie Gal.5:20). Om die reden hebben de Statenvertalers het weergegeven als “venijngevingen”, de praktijken van een gifmenger. Er is dus mogelijk een oorzakelijk verband tussen de “moorden” waarvan Openb.9:21 spreekt en de in hetzelfde vers genoemde “tovenarijen”.

In het achttiende hoofdstuk van de Openbaring schrijft Johannes over de val van het economisch centrum van de wereld in de tijd die aan de wederkomst voorafgaat. Over dit “grote Babylon” merkt de ziener op:

“... uw kooplieden waren de groten van de aarde. Door uw **tovenarij** immers werden alle naties misleid” (Openb.18:23).

De miljardairs die in Babylon zetelen zullen volgens deze profetie schatrijk worden door alle naties te misleiden met “tovenarij”. Johannes gebruikt hier het enkelvoud van *pharmakeioon*: het woord *pharmakeia*. Ons woord “farmacie” is van dit Griekse woord afgeleid. In de tijd van het einde zal de mensheid door “kooplieden”, die tevens de “groten van de aarde” zijn (eigenaars van multinationals) op grote schaal worden misleid en gemanipuleerd. Als we het Griekse woord *pharmakeia* in Openb.18:23 onvertaald mogen laten, zal Babylon van “farmacie” gebruik maken om “alle naties te misleiden” en zich ten koste van hen ontzaglijk te verrijken.

Ontucht

Over “ontucht” (Gr. *porneia*, Openb.9:21) als kenmerk van de tijd van het einde wordt mogelijk ook gesproken in Paulus’ eerste brief aan Timotheüs. De apostel zegt daar:

“Maar de Geest zegt uitdrukkelijk dat in latere tijden sommigen afvallig zullen worden van het geloof en zich zullen wenden tot misleidende geesten en leringen van demonen, door huichelarij van leugenaars, die hun eigen geweten als met een brandijzer hebben toegeschroeid. Zij **verbieden te trouwen...**” (1 Tim.4:1-3)

Tijdens de kerkgeschiedenis is dit Bijbelwoord dikwijls betrokken op het celibaat, dat in de roomse kerk voor priesters en kloosterlingen verplicht is gesteld. Maar wat Paulus schreef heeft waarschijnlijk een heel andere betekenis. De apostel voorzegde dat er “in latere tijden”, dus in een tijd die voor hemzelf en voor Timotheüs nog in de verre toekomst lag, demonisch geïnspireerde mensen zouden optreden die kwalijke denkbeelden zouden verspreiden. Zulke mensen zouden zich schuldig maken aan “huichelarij” (Gr. *hupokrisis*). Ze zouden zich oprecht voordoen, maar in werkelijkheid helemaal niet oprecht zijn. Ze zouden beweren de waarheid te spreken, in het volle besef dat wat ze zeiden een

leugen was. Deze mensen zouden zich keren tegen het *huwelijk*: ze zouden “verbieden om te trouwen”.

In 1 Timotheüs 4:3 kondigt Paulus misschien aan dat het huwelijk, de verbintenis van één man en één vrouw die door God bij de schepping is ingesteld (Gen.1:27, 2:24), in de tijd van het einde door sommigen zal worden *verboden*. Het huwelijk zal worden afgeschilderd als een verouderde maatschappelijke instelling, waarbinnen vrouwen eeuwenlang werden onderdrukt en kinderen werden geïndoctrineerd. Leugengeesten zullen beweren dat mensen vrij behoren te zijn om seksuele gemeenschap te hebben met wie ze ook maar willen, en dat kinderen niet behoren te worden opgevoed door hun ouders maar door de staat. In een samenleving waarin het huwelijk is verboden, zal ontucht de regel worden (vgl. Openb.2:14, 2:20-22, 9:21). In zo'n natie zullen mensen vanaf de peuterleeftijd volstrekte eenlingen zijn en de hulpeloze prooi van een almachtige overheid. De leugenaars waarover Paulus spreekt zullen hun onderdanen vrijheid voorspiegelen, maar hen in werkelijkheid in slavernij willen voeren. Ze zijn volstrekt gewetenloos en voeren een verborgen agenda uit, die hun is ingefluisterd door demonen.

Voedingsverboden

Een tweede stelling die door leugenaars zal worden verspreid heeft betrekking op wat mensen *eten*. De nep-leraars van de laatste dagen zullen

“...gebieden **zich te onthouden van voedsel**, dat God geschapen heeft voor de gelovigen en voor hen die de waarheid hebben leren kennen, om onder dankzegging aanvaard te worden” (1 Tim.4:3).

Welk voedsel God aan de mens heeft gegeven, wordt verteld in het boek Genesis. We lezen daar:

“En God zei: Zie, Ik geef u al het zaaddragende gewas dat op heel de aarde is, en alle bomen waaraan zaaddragende boomvruchten zijn; dat zal u tot voedsel dienen” (Gen.1:29)

“Alles wat zich beweegt, waarin leven is, zal u tot voedsel dienen; Ik heb het u allemaal gegeven, evenals het groene gewas” (Gen.9:3)

Het dieet dat God aan de mens heeft gegeven bestaat dus uit: zaden, fruit, groenten en vlees.

Tijdens de kerkgeschiedenis is 1 Timotheüs 4:3 dikwijls betrokken op de jaarlijkse vastendagen, die door de roomse kerk aan gelovigen werden opgelegd. Maar met “gebieden zich te onthouden van voedsel” doelde de apostel waarschijnlijk op een *permanent* verbod om bepaald voedsel te eten. In de tijd van Paulus waren er mensen die meenden dat het niet goed was om vlees te eten, aangezien zulk vlees doorgaans afkomstig was van afgodenoffers. Sommige gelovigen gingen er bovendien van uit dat het een christen niet betaamde om wijn te drinken (Rom.14:1-15:2, 1 Kor.8:1-13). Uit wat Paulus in 1 Tim.4:3 schrijft kan worden afgeleid, dat bepaalde voedingsmiddelen in de “laatste dagen” zullen worden verboden, hoewel zulke voedingsmiddelen door God voor menselijke consumptie zijn bestemd. We kunnen daarbij denken aan vlees en vis, aan vruchten en groenten uit andere werelddelen, aan zuivel en aan landbouwproducten waarvan de teelt veel kunstmest vereist. Voor dit verbod zal men fraai klinkende argumenten hebben, maar er zal een verborgen agenda achter schuil gaan. Door monopolieposities op de voedselmarkt te verwerven zullen machthebbers de wereldbevolking in hun greep weten te krijgen

Samenvatting

1. Wanneer we Genesis 6 vergelijken met wat er in het Nieuwe Testament over de toekomst wordt gezegd, dan blijken er overeenkomsten te zijn tussen de menselijke samenleving voor de zondvloed en diezelfde samenleving aan het eind van de tegenwoordige boze eeuw.

2. Tijdens beide perioden van de geschiedenis is de slechtheid van de mens op aarde groot en neemt talloze vormen aan. Het menselijk denken en het menselijk handelen zijn geheel bedorven. Met Gods wil wordt in geen enkel opzicht meer rekening gehouden. De aarde is vervuld met

geweld. Wat God heeft geschapen, wordt door menselijk handelen kapot gemaakt.

3. Zowel de wereld voor de zondvloed als de wereld voor de wederkomst lopen uit op een situatie waarin de aarde wordt bestuurd door boze geesten, die zich door halfmenselijke wezens laten vertegenwoordigen. In de dagen van Noach waren dit de “geweldigen uit de voortijd”, de *nephilim*. In de jaren die aan de wederkomst van Christus voorafgaan zijn het de beide “beesten” die worden genoemd in het boek Openbaring: het “beest uit de zee” en het “beest uit het land”.

4. Volgens de Bijbel zal het eind van de tegenwoordige boze eeuw worden gekenmerkt door massale afval van mensen die aanvankelijk tot de christelijke gemeente behoorden, vervanging van de Bijbelse waarheid door menselijke en demonische verzinsels, en verdwijning van het onderscheid tussen de levensstijl van gelovigen en ongelovigen.

5. Uit 1 Timotheüs 4:1-5 blijkt dat het instituut van het huwelijk en het gebruik van bepaalde voedingsmiddelen in de tijd van het einde zullen worden verboden.

6. Openbaring 13:11-18 schetst een samenleving waarin één persoon totale controle over de hele mensheid uitoefent via een beeld dat kan spreken en kan detecteren of men het eer bewijst.

7. En Openbaring 18:23 schetst een wereld waarin de groten van de aarde alle naties met behulp van “tovenarij” (zinsbegoocheling, manipulatie, Grieks: farmacie!) misleiden om zich op onvoorstelbare wijze te kunnen verrijken.

* * * * *